

www.porsukkultur.com

PORSUK KÜLTÜR

Aylık Kültür ve Sanat Dergisi
Ekim2023
Sayı: 64
50 Lira

DOSYA
KONUSU:

SON

Belli ki Son

içindekiler

Dosya Konusu: Son

“Son” Yok Bu Sonsuzlukta; Bu Sadece Bir Elveda
/ Kader Tanç 4

Onurlu Veda / Denizhan Gültekin 8

Son Raount / Harun Bora Tunç 10

Öykü

Geride Kalan/ Rahatsız Kanepeler 16

Şiir

Yasemin Çargıt 17

Eskişehir

Gurbette Bir Eskişehirliyi Tanıma Kılavuzu
/ Engin Kükrer 18

Sinema

Varolmayan Ülke’ye Macera Dolu Bir Yolculuk
“Peter Pan&Wendy” / Efe Teksoy 20

Öykü

Yas Böceğinin Mezarı / Doğa Dema 24

Şiir

Deniz Sarıtop 25

Edebiyat

Frank Herbert’ün “Dune” Eserindeki
Teolojik Unsurlar / Necati Ekmekçioğlu 26

Biyografi

Kurtuluşa Giden Yolun Gizli Kahramanı:
Behiç Erkin / Anıl Yazar 30

Öykü

Aldanış / Çağrı Kumsal Batal 32

Deneme

Hiç Hazır Olmadın Daha Önce / Emre Arslan 34

Deneme

Ceset Fermuarı ve Mekandaki ‘Son’ Tınıları
/ Serkan Can Hatipoğlu 36

Etimoloji

Yürüme Üzerine / Raci Aynasız 38

Şiir

Orhan Haşim Elmalı 39

Edebiyat

Şair-i Azam, Lüsyen Hanım ve Maçka Palas
/ S. Ezgi Akyıldız 40

Edebiyat

Benliği Gösterme ve Yaşatma Çabası Temelinde:
Feminizm Edebiyatı / İlayda Erdoğan 42

Öykü

Sevgili Katil Sakın Sokağa Çıkma Zaman Kırıldı
Çıkılmaz Sokak / Esra Kahya 46

editörden

Merhaba Sevgili Okur,

Bu ay “editörden” kısmı biraz iç dökme şeklinde olacak sanırım. İstesem de duygularımı saf dışı bırakamam çünkü.

Mayıs 2018’de başlayan Porsuk Kültür’ün basılı macerası maalesef bu ay son buluyor. Aslında bunun altında yatan bir sürü sebep var fakat benim için en önemlisini sizinle paylaşmaktan gocunmuyorum: Bu devirde eski heyecanımızı kaybettik sevgili okur. Ülkenin ve dünyanın karışık düzeninde çiçek açtırmak artık zorluyor bizi.

Fakat Porsuk Kültür Yayıncılık kitaplarıyla ve Porsuk Kültür Sanat Bülteni yeni içerikleriyle sizlerle olmaya devam edecek. Yani, aslında çok uzağa gitmiyoruz.

Tarih boyunca kapanıp açılan dergilere aşina olmak içimi rahatlatıyor ama. Belki bir gün yeniden görüşürüz.

Gelelim bu sayıya. Bu sayıda yer almasını istediğim hemen herkesin adının künyede olması beni çok mutlu etti. Güzel bir veda sayısı hazırladık hep birlikte. Umarım siz de beğenirsiniz.

Sözlerimi şöyle bitirmek istiyorum, çok sevdiğim bir filmde: “Olur ya belki görüşemeyiz, iyi günler, iyi akşamlar ve iyi geceler.”

S. Ezgi AKYILDIZ

Sayı: 64 / Ekim 2023

/porsukkultur

/PorsukKultur

/porsukkultur

“Dergide yayımlanan yazıların içerikleriyle ilgili her türlü yasal sorumluluk, yazar veya yazarlarına aittir.”

İmtiyaz Sahibi: S. Ezgi AKYILDIZ
Editör: Şamil ÇAKIR
Son Okuma: Özge SEVER
Tasarım: Gülcan GELERLİ YAZICI
Hukuk Danışmanı: Hanife Tuğba SAĞCAN

Baskı ve Cilt: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi / Sertifika No: 46519
Beştepe Köy Yolu No:3 06800
Bilkent Çankaya/ ANKARA

Ceset Fermuarı ve Mekândaki 'Son' Tınıları

Son... Bir toprak olsa olumlu bir nüve yakalayabilmek için epey eşelemek gerekirdi. Eşeleme sürecinde vazgeçilmesi kuvvetli muhtemel. Son'un toprağı, ölüm-geçen parıltıların¹ gözü aldığı bir yüzeye sahip olurdu. Velhasıl gözü de çabuk yorardı. Bakmak da istemezsiniz zaten, ne var ki bakmamanız Son'un size nüfuz etmesini önleyemezdi.

Bu süreçten bir şey öğrenmek zordur, hele öğrenmek için bir motivasyon bulmak... Varla yok arası bir motivasyon, yoka gülümseyerek göz kırıyor.

Son acımasız bir oluş mu? Yoksa tüm naifliğiyle bize bir şeyler mi öğretmek istiyor? Her şeyden ders çıkarmak isteyen antroposentrik eğilimin bir kurbanı mı? Belki de insanla hiçbir derdi yoktur Son'ların, biz kendi kendimize üstleniyoruzdur her şeyi. Öyleyse bile hassas noktamıza nasıl bu kadar dolaysız bir biçimde dokunabiliyor?

Son işte... Ama şu var: Son'un kendisi sonlanan şeylerin nerede başladığını gözden geçirmek için fevkalade bir boşluk tasarlıyor. Bir müteahhit gibi kente bakıyor, imar planını inceliyor, Son'lar için uygun zone'ları vakitlice ele geçiriyor. Neticede değerlendirilecek bu boşluklar. Bir miktar şark kurnazlığı sızmış içine Son'un.

Yekten Son diye bir şey var mı? Yoksa sadece deneyimlediğimiz anın şoku ile Son'un anidenliğine kendimizi ikna mı ediyoruz? Belki de hali hazırda Son'lar havuzunda yüzüyoruzdur. Belki yüzme becerimizin sarsıldığı anlarda (havuzda yutulan su gibi) yuttuğumuz bir miktar Son, damağımızda keskin bir klor tadı bırakıyordur. Bu tadın neden olduğu anlık uyanışlar, yekten Son hissini kaynağı olabilir.

Son'un talihsiz bir kaderi var: Ekseriya dikotomilere sıkıştırılmak. Başlangıçlar ve bitişler, açılışlar ve kapanışlar ve daha nice dikotomi. O sert karşılaşmayı, o ani şoku başka türlü anlamlandırmakta zorlanıyoruz. Bu olsa olsa bir ayırım fazıdır diyoruz. Bir şeylerin bitişiyken, başka şeylerin de başlangıcı olarak görüyoruz. Son'u hep akmakta olan mevcut durumdan ayırmak istiyoruz.

Oysa Son birleştirmeye daha yakın bile olabilir. Söz gelimi ceset fermuarı yavaşça birleşir bir Son'da. Fermuar kendi yakalarını birleştirirken insanları birbirinden bir daha görüşmemek üzere ayırmaktadır. Farkında mıdır acaba bunun? Farkında veya değil, bu türden bir Son, birleştirmeler ile ayırmaların bir arada yaşandığının bir örneğidir.

Daha önce Son'ların deneyimlendiği anları mekanlarıyla düşündünüz mü?

Girizgahı klişelerin şahı bir mekân ve olay ile yapalım: Kafeteryada ayrılık konuşması. İlişkinin Son'u olarak Son konuşmaların yapıldığı mekân. Bu türde bir Son, bunu beklemeyen taraf için surete çarpan ani bir 'sonrası-yokluk' iken, ayrılmayı kafaya koymuş ve bu konuşmayı yapan kişi için rahata ermişlik anlamına gelmektedir. Aynı Son'un farklı aktörlere uzattığı taban tabana zıt tınılar. O an kafeteryada ne içtiğini hatırlayan var mı? Ne önemi var ki? Hani kafeteryanın mekân olarak birincil işlevi bir şeyler içilen bir yer olmasıydı? Mekânın tanımlanan işlevi bu kadar önemli olsaydı kimse ne içtiğini unutmazdı herhalde. Hatırlıyorsa bile bunun Son'a bir tesiri olurdu. Son anının tınısı için bir toz zerresi kadar önemi yok içilenlerin. Olsa olsa Son ile gelen içeme güdüsünün bir payı vardır bu süreçte. Mekânın işlevine - Son ile beraber - artık mide tepki vermeye başlamıştır. Son, iki

farklı tını aracılığıyla mekân ile mide arasındaki görünmez etkileşimi incelemiştir. Havada uçan bu iki tını, kızıl ötesi ışınlardakine benzer bir kudret kazanıp deriyi parçalar, derinin ötesine geçip mideye ulaşır ve mideyi mekân deneyiminin bir aktörü haline getirir. Son, her şeyin nerede başladığını gözden geçirecek boşluğu açabilmek için mideyi hiçbir şeyi kabul edemez hale getiren bir doluluk ile doldurur.

Başka bir örneğe sıçrayalım ve mezuniyet törenlerine bakalım. Bireyin artık toplumsal rolünün değiştiği bir Son. Az öncesine kadar öğrenci olarak kendini konumlandırabilen birey artık ne olduğunu bilemez. Bir boşluğa düşer. O koca boşluğu tasarlayan ve bireyin önüne seren kimdir? Son. Mezuniyet kıyafetlerinin tamamlayıcısı olan kepler neden (ve hangi) boşluğa fırlatılıyor? Üzerine pek düşünmediğimiz bir boşluk. Yolda tek başınıza yürürken şapkanızı havaya fırlatsanız akli dengenezle ilgili bir damga yiyebilirsiniz. Ama mezuniyet ile gelen Son anında, kolektif bir duygusal sözleşme belirir. Bu, kolektif duygunun² tanıdığı bir boşluk. Başka bir deyişle, Son'un tasarladığı o boşluk. Mekânı düşey düzlemde bir edim ile geçici bir süreliğine doldurmak ve boşaltmak. Kepin fırlatıldığı anda çoğunluk coşku ve mutlulukla bu anı kutlar. Birey, geleceğinde açılan boşluğu bir an için olsun - kepler fırlatarak - doldurma gücüne sahip olur. Mekânın tınısı, bu süresiz gücün getirdiği bir rahatlama ile yankılanır. Birey hem kaygılı hem de mutludur, arkadaşlarıyla sevinç sirkülasyonuna girer. Son'un dikotomiden ne kadar uzak olduğuna dair diri bir kanıt: Son, ayrılmaz bir şekilde iki durumu, daha doğrusu ikiden çok daha fazla durumu kucaklamaktadır.

Örnekler sonsuz çoğaltılabilir... veya Son'lu, karar verirken aceleci davranmamakta fayda var. Tez savunmasının yapıldığı ve tez serüveninin (veya çilesinin) Son'a erdiği bir mekân: Seminer salon-

ları. Düşündürücü bir filmin Son karesi ardından, akıp gitmiş olan imgeleri gözden geçirmek üzere şahane bir boşluğun tasarlandığı bir mekân: Sinema salonu koridoru. Hastalığa ve sağlığa dair sözlerini tutamayanları ağırlayan, şiddetli ya da şiddetsiz Son'lara ev sahipliği yapan bir mekân: mahkeme salonları... Örnek eğrisi sonsuza doğru kıvrılırken eğrinin Son'unu görmeme müsaade etmeden gelen bir Son. Umarım bu Son, okuyanlara Son'un daha nice niteliğini tasavvur etmek üzere niyet ettiğim boşluğu tasarlamıştır.

Bir tutam savruk hüznün ile.

¹ Yazarın "Ontolojik Yırtılma" isimli kitabında yer alan "Ölümgen Parıltı" isimli şiire bir atıfta bulunmaktadır. Orada atılan materyal kürk ile gün yüzüne çıkan veda, bir çeşit Son karşılaşmasına tekabül etmektedir:

[...]
 çoktan atmıştım üstümden
 materyal kürkümü
 bu kürk ki atıldığında
 olur veda mümkün
 zamanı saf dışı bırakır ve
 o an mekan bükülür
 [...]

² Alman filozof Gerhard Thonhauser, 2022 yılında yayınladığı "Towards a Taxonomy of Collective Emotions" isimli makalesiyle beş tür kolektif duygu öne sürer: duygusal paylaşım, duygusal buluşma, duygusal eşleştirme, duygusal ayrışma ve duygusal kaynaşma. Thonhauser'a kurduğumuz iletişim için ve bana kolektif duygu konusunu incelikleriyle düşünme fırsatı verdiği için teşekkür ederim.